

การประเมินผลการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารงานสาธารณสุข
ท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่
องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร

AN EVALUATION OF COMPLIANCE WITH POLICY RECOMMENDATIONS LOCAL
HEALTH ADMINISTRATION AFTER THE TRANSFER OF MISSION SUB-DISTRICT
HEALTH PROMOTING HOSPITAL TO SAKON NAKHON PROVINCIAL
ADMINISTRATION ORGANIZATION

พิศดาร แสนชาติ¹, ดวงละพา กุดนork², อรุณธร ลาสุด³, ธิดามาศ ยะภักดี⁴, ฤทัยรัตน์ อูปพงษ์⁵
Pissadam Saenchat¹, Duanglapa Kudnork², Arunthorn Lasud³, Thidamas Yapakdee⁴, Ruthairat Aupapong⁵

¹สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

^{2,3,4,5}สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร

¹Department of Public Administration, Faculty of Management Science, Sakon Nakhon Rajabhat University

^{2,3,4,5}Sakon Nakhon Provincial Public Health Office

*Corresponding author's e-mail: pissadam@snru.ac.th¹, tocktack3717@gmail.com², runthorn6570@gmail.com³,
Thidamard631@gmail.com⁴, ruthai13tuk@gmail.com⁵

Received: May 6, 2024

Revised: May 30, 2024

Accepted: June 5, 2024

บทคัดย่อ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครได้ดำเนินการรับถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 144 แห่ง จากกระทรวงสาธารณสุข และได้มีการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร การวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว โดยศึกษาแบบเจาะจงจากประชากรในการวิจัยคือ ตัวแทนเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครในปี 2566 จำนวน 144 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมของการบริหารสาธารณสุขท้องถิ่นของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร มีผลการปฏิบัติในระดับดี เมื่อพิจารณาการบริหารงานรายด้าน พบว่า มีการบริหารงาน

ในระดับดีมากจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานข้อมูลบริการสุขภาพ การบริหารงานสาธารณสุขมูลฐานและการจัดการบริการปฐมภูมิ และการบริหารงบประมาณ การเงิน บัญชี และการพัสดุ ตามลำดับ ส่วนการบริหารงานอีก 4 ด้านจัดอยู่ในระดับดี ได้แก่ การบริหารงานบุคคล การบริหารยา เวชภัณฑ์และเครื่องมือแพทย์ การบริหารโครงสร้างองค์กร และการกำกับ ติดตาม และประเมินผล

คำสำคัญ: ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย; การบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่น; การประเมินผล

Abstract

In fiscal year 2023, the Sakon Nakhon Provincial Administration has undertaken the transfer of 144 sub-district health promotion hospitals from the Ministry of Public Health, and the policy proposals of the local public health administration have been prepared after the transfer of the sub-district health promotion hospital mission to Sakon Nakhon Provincial Administration. This survey research aims to evaluate the implementation of these policy proposals. It was a purposeful study of the population of 144 representatives of officers in sub-district health promotion hospitals under the Sakon Nakhon Provincial Administration Organization in 2023. Questionnaires were used as a data collection tool, and the data were analyzed by using descriptive statistics, including the mean and standard deviation. The research results found that the overview of local public health administration of sub-district health promotion hospitals under the Sakon Nakhon Provincial Administration Organization had good performance. When considering each aspect of administration, it was found that there were 3 areas of very good management: health service information management, primary health care management and primary care, and budget, finance, accounting, and procurement management, respectively. The other 4 areas of management are classified as good: personnel management, management of medicines, medical supplies, and devices organizational structure management, and supervision, monitoring, and evaluation.

Keyword: policy proposals; local public health administration; evaluation

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในวันที่ 19 ตุลาคม 2564 โดยให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจดังกล่าว มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการป้องกันและบำบัดโรค การส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชน การรักษาพยาบาลอย่างง่าย การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ และการคุ้มครองผู้บริโภค โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐอย่างเหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลัง (คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2564, หน้า 14-15)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครได้ดำเนินการรับถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 144 แห่ง (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร, 2566) ตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) ด้านการถ่ายโอนภารกิจ ที่ออกตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 รวมทั้งหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2551; สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, 2553; องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร, 2564; กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2566; ศีรเดช นริตถรักษา และคณะ, 2566) โดยภายหลังการถ่ายโอนภารกิจดังกล่าวแล้ว องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องดำเนินการบริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในด้านโครงสร้างองค์กร การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ การเงิน การบัญชี และการพัสดุ การบริหารยา เวชภัณฑ์และเครื่องมือแพทย์ การบริหารงานสาธารณสุขมูลฐานและการจัดบริการปฐมภูมิ การบริหารข้อมูลบริการสุขภาพ และการกำกับ ติดตาม และ ประเมินผล ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2564; สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร, 2565)

ทั้งนี้ได้มีการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร แล้วได้มีการนำไปทดลองปฏิบัติระหว่าง เดือนสิงหาคมถึงเดือนตุลาคม 2566 จากนั้นจึงได้มีการประเมินผลการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร ซึ่งผลการประเมินจะเป็นการยืนยันว่าข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นดังกล่าวมีความเหมาะสมที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครจะนำไปพิจารณาดำเนินการให้เกิดประโยชน์ในการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินผลการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. หลักเกณฑ์การบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2564)

1.1 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการป้องกันและบำบัดโรค การส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชน การรักษาพยาบาลอย่างง่าย การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ และการคุ้มครองผู้บริโภค

1.2 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรชนานวมินทรราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐอย่างเหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งนั้น ตามแนวทางที่คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

1.3 ให้โครงสร้างและอัตรากำลังของสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรชนานวมินทรราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ถ่ายโอนให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดอย่างน้อยเป็นไปตามโครงสร้างและอัตรากำลังในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขตามแนวทางการดำเนินการถ่ายโอนภารกิจที่คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างและอัตรากำลังตามความจำเป็นและเหมาะสมกับปริมาณงาน ทั้งนี้ให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

1.4 ให้การถ่ายโอนบุคลากรของสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรชนานวมินทรราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเป็นไปตามความสมัครใจ ตามแนวทางการดำเนินการถ่ายโอนภารกิจที่คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

2. องค์ประกอบของการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร ประกอบด้วย การบริหารโครงสร้างองค์กร การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ การเงิน การบัญชี และการพัสดุ การบริหารยา เวชภัณฑ์และเครื่องมือแพทย์ การบริหารงานสาธารณสุขมูลฐานและการจัดบริการปฐมภูมิ การบริหารข้อมูลบริการสุขภาพ และการกำกับ ติดตาม และประเมินผล (คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2564; สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร, 2565)

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร มีดังนี้ (พิศดาร แสนชาติ, 2566)

3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารโครงสร้างองค์กร ได้แก่ (1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร ควรสำรวจตำแหน่งว่าง ประกาศคัดเลือกและบรรจุแต่งตั้งตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้ชัดเจน (2) ควรกำหนดกลุ่มงานในโครงสร้างองค์กรและอัตรากำลังของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และ (3) ควรกำหนดโครงสร้างอัตรากำลังของกองสาธารณสุขให้เพียงพอต่อการดูแลกำกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

3.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารงานบุคคล ได้แก่ (1) ควรจัดให้มีผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลครบจำนวนและตรงตามตำแหน่งในกลุ่มงาน (2) ควรกำหนดและประกาศหลักเกณฑ์การเลื่อนระดับตำแหน่งของแต่ละสายงานอย่างชัดเจน (3) ควรทำการวางแผนอัตรากำลังทุก 5 ปี ปรับปรุงระเบียบให้เอื้อต่อการปฏิบัติ จัดสอบปรับเปลี่ยนตำแหน่งให้ชัดเจน และเปิดสอบคัดเลือกทุกปี (4) ควรแนะนำและช่วยเหลือบุคลากรในการตรวจสอบอัตราบัญชีเงินเดือนและปรับแก้ให้มีอัตราที่ตรงอัตราเดิมหรือสูงกว่าเดิม (5) ควรจัดทำประกาศหลักเกณฑ์การนำระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเดิมมานับรวมเป็นระยะเวลาในเลื่อนตำแหน่ง การคัดเลือกหรือสอบคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น (6) ควรกำหนดระเบียบมาตรฐานการบริหารงานบุคคล รูปแบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ การเลื่อนขั้นเงินเดือน การเลื่อนระดับ รวมทั้งจัดการประชุมชี้แจง และจัดให้มีช่องทางสืบค้นระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน มีมาตรฐานชัดเจน โปร่งใส และเน้นที่สมรรถนะของบุคลากร

เป็นหลัก (7) ควรจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรสาธารณสุขให้มีความชัดเจนและนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม (8) ควรจัดประชุมชี้แจงระเบียบการปฏิบัติในการรับสิทธิและสวัสดิการ และ (9) ควรจัดประชุมชี้แจงระเบียบ การปฏิบัติเกี่ยวกับการโยกย้าย และการเปลี่ยนแปลงสายงาน และแนะนำช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ให้เป็นไปด้วยความโปร่งใส ตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

3.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารงบประมาณ การเงิน บัญชี และการพัสดุ ได้แก่ (1) ควรมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดำเนินการเกี่ยวกับเงินค่าบำรุงรักษาพยาบาลที่จัดเก็บเอง ตามที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทยกำหนด (2) โรงพยาบาลหน่วยบริการประจำแม่ข่ายต้องทำการจัดสรรเงินสนับสนุนจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้แก่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตามหลักเกณฑ์ที่ได้ทำข้อตกลง กำหนดไว้ และมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปฏิบัติหน้าที่ในการเบิกจ่ายงบประมาณ ดังกล่าว (3) ควรมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในการอนุมัติการเบิกจ่ายเงินอุดหนุน เฉพาะกิจสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านสาธารณสุขเป็นงบประมาณอุดหนุนค่าครุภัณฑ์และ สิ่งก่อสร้าง (4) ควรมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในการอนุมัติการเบิกจ่าย งบประมาณอุดหนุนทั่วไปสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณสุข เป็นงบดำเนินงาน (เงินบำรุง) และแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบประเมินผลการเบิกจ่ายให้ถูกต้อง (5) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ควรขอรับงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดและกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตั้งอยู่ (6) ควรจัดสรรบุคลากรตำแหน่ง เจ้าพนักงานการเงินให้แก่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (7) ควรมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบลสามารถอนุมัติใช้เงินบำรุงก้อนที่ผูกพัน และอนุมัติโครงการที่ต้องใช้เงินบำรุงได้ ยกเว้นกรณีเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล (8) ควรเร่งรัด ติดตามงบประมาณจากหน่วยงานส่วนกลางให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลได้รับการจัดสรรงบประมาณตามขนาด (9) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลต้องจัดทำแผนการจัดซื้อ/จัดจ้าง ประจำปี แล้วดำเนินการด้วยความโปร่งใสตามแผนและระเบียบกระทรวงการคลัง และทำการตรวจสอบภายใน การเงิน การพัสดุประจำปี (10) ควรจัดการอบรมการจัดทำทะเบียน รายงานพัสดุให้แก่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลให้จัดทำได้อย่างครบถ้วน ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน (11) ควรอบรมแนวทางการขออนุมัติจำหน่ายพัสดุประจำปี เพื่อให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้มีการขออนุมัติจำหน่ายพัสดุประจำปีอย่างถูกต้องตามระเบียบ

3.4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารยา เวชภัณฑ์และเครื่องมือแพทย์ ได้แก่ (1) โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบลต้องสำรวจและรายงานปริมาณการใช้ยา เวชภัณฑ์และเครื่องมือแพทย์ให้คณะกรรมการบริหารยา เวชภัณฑ์และเครื่องมือแพทย์ระดับอำเภอและระดับจังหวัดทราบ เพื่อการจัดสรรให้ได้อย่างพอเพียง (2) โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบลต้องสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลผู้ป่วยที่มีภาวะพึ่งพิงในเขตรับผิดชอบและปริมาณเวชภัณฑ์ อุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็นต้องใช้ ให้ได้รับงบประมาณจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติอย่างเพียงพอ (3) คณะกรรมการบริหารยาและเวชภัณฑ์ระดับจังหวัดจะต้องจัดทำบัญชีรายการยาและเวชภัณฑ์ให้ชัดเจน และให้ โรงพยาบาลแม่ข่ายจัดสรรยาและเวชภัณฑ์ให้แก่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลภายใต้บัญชีที่กำหนด (4) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและโรงพยาบาลแม่ข่ายจะต้องจัดการอบรมบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลในการบริหารจัดการและสั่งใช้ยาอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของผู้สั่งใช้ยา (5) โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบลต้องสำรวจและบันทึกข้อมูลปริมาณการใช้ยา วางแผนการใช้ยาล่วงหน้า 1 ปี โดยมีบุคลากร

เกณฑ์การควบคุมดูแลควบคุมให้มีการสำรองยาในปริมาณที่เหมาะสม (6) องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องปรับปรุงสถานที่จัดเก็บยาและเวชภัณฑ์ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้เป็นไปตามมาตรฐาน ให้มีการจัดเก็บอย่างเหมาะสมและปลอดภัย (7) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลต้องตรวจสอบปริมาณยาและเวชภัณฑ์ในคลังยาและจัดจ่ายยาให้มีความเพียงพอไม่มีขาดชั่วคราว (8) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลต้องดำเนินการตรวจสอบและควบคุมยาหมดอายุหรือเสื่อมสภาพก่อนวันหมดอายุอย่างสม่ำเสมอ ทำการจำหน่ายและทำลายให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย

3.5 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารงานสาธารณสุขมูลฐานและการจัดบริการปฐมภูมิ ได้แก่ (1) กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงมหาดไทยควรทบทวนภารกิจการให้บริการสุขภาพแก่ประชาชนของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้ครอบคลุม 5 มิติ (2) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลต้องบูรณาการโครงการตามแผนสุขภาพชุมชนของกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับพื้นที่หรือท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ปีละ 1 ครั้ง (3) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลต้องขอขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการ หรือเป็นเครือข่ายหน่วยบริการตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (4) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลต้องดำเนินการขอขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิตามกฎหมายว่าด้วยระบบสุขภาพปฐมภูมิ (5) กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงมหาดไทยจะต้องจัดทำระเบียบให้บุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปฏิบัติงานด้านเวชกรรมภายใต้การควบคุมกำกับของนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด (6) องค์การบริหารส่วนจังหวัดและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจะต้องร่วมกันกำหนดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบในเรื่องการพัฒนาคุณภาพตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ และตำบลอย่างชัดเจน

3.6 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารงานข้อมูลบริการสุขภาพ ได้แก่ (1) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องแต่งตั้งคณะทำงานบริหารงานข้อมูลบริการสุขภาพในระดับจังหวัดและระดับอำเภอที่มาจากทั้งสองภาคส่วน เพื่อจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านสุขภาพที่เชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลการให้บริการสุขภาพที่ใช้งานอยู่ในปัจจุบัน (2) ควรมอบหมายผู้รับผิดชอบส่งข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลละ 1 คน ในการส่งข้อมูลบริการสุขภาพ 43 แฟ้ม ไปยังระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) เป็นประจำสัปดาห์ละ 1 ครั้ง (3) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานดูแลการใช้งานระบบ Cloud Server (GDCC Cloud) ร่วมกัน และ (4) ต้องจัดการอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้รักษาข้อมูลส่วนตัวของผู้รับบริการและไม่เปิดเผยข้อมูลผู้รับบริการเพื่อให้มีการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 (PDPA) และต้องมีระบบการตรวจสอบอย่างเคร่งครัด

3.7 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการกำกับ ติดตาม และประเมินผล ได้แก่ (1) ควรแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสถานบริการสาธารณสุขและจัดทำคู่มือกำกับ ดูแลและประเมินผลการทำงานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (2) ควรแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจหรือคณะทำงานที่ประกอบด้วยหลายภาคส่วนในการประเมินผลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และสนับสนุนงบประมาณในการอบรมและการออกปฏิบัติงานประเมินผลแบบตรวจเยี่ยมเสริมพลัง (3) ควรชี้แจงเกณฑ์การประเมินคุณภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตามคู่มือการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (4) ควรแต่งตั้งคณะทำงานที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมผู้รับผิดชอบในการกำกับ ติดตามและประเมินผลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณในการปฏิบัติงานและการจัดทำแอปพลิเคชันให้ได้รับการกำกับ ติดตาม และประเมินผลงานอย่างเหมาะสม ถูกต้องและเป็นธรรม มีรายงานทุกไตรมาส (5) ควรสนับสนุนงบประมาณโครงการเวทีเสนอผลงานให้

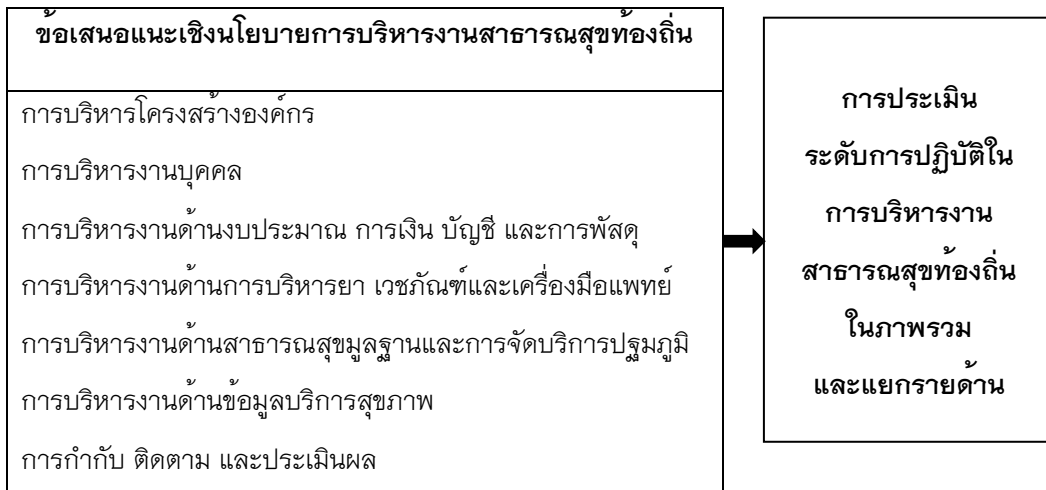
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสามารถนำเสนอผลการปฏิบัติราชการอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง (6) ควรแต่งตั้งคณะทำงานกลุ่มพื้นที่สุขภาพ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบประสานงานและกำกับดูแลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และ (7) ควรจัดการประชุมจัดทำแผนพัฒนาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและการประเมินผลปีละ 1 ครั้ง

4. การประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบาย ดำเนินการตามหลักการประเมินผลนโยบาย คือ ศึกษาเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากนโยบายสาธารณะ (Dye, 1984) เป็นกระบวนการกำหนดขอบเขตการตัดสินใจ การเลือกและเก็บรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสม การตรวจสอบ การวัด การวิเคราะห์เพื่อกำหนดคุณค่าและความสำเร็จ และการตัดสินใจเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานตามแผนและโครงการ โดยเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมาตรฐานที่กำหนดไว้ (Alkin & Hofstetter, 2002; เสน่ห์ จัยโต, 2551; ไตรรัตน์ โภคพลากร, 2551) ซึ่งมีความสำคัญคือ ช่วยตัดสินใจให้มีแผนและโครงการต่อไปหรือจะยุติ ช่วยปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานและแนวทางปฏิบัติให้ก้าวหน้า ช่วยตัดสินใจในการเพิ่มหรือตัดออกซึ่งกลยุทธ์และเทคนิคของแผนและโครงการบางอย่าง ช่วยในการพิจารณาขยายแผนและโครงการไปยังหน่วยงานอื่น และช่วยจัดสรรทรัพยากรระหว่างแผนและโครงการที่เลือกแล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุด (เอน่ห์ จัยโต, 2551)

5. แนวทางการประเมินผลนโยบายสาธารณะ มี 3 แนวทาง ได้แก่ การประเมินผลแบบเทียม (Pseudo-evaluation) การประเมินผลแบบทางการ (Formal-evaluation) และการประเมินผลเชิงตัดสินใจ (Decision-theoretic evaluation) (Dunn, 2004) โดยในการวิจัยครั้งนี้เลือกใช้การประเมินผลแบบเทียม (Pseudo-evaluation) ซึ่งใช้วิธีการที่มีกฎเกณฑ์ เพื่อให้ทราบถึงผลของนโยบายอย่างเที่ยงตรง และเชื่อถือได้ โดยมีได้มุ่งพิจารณาเรื่องคุณค่าของนโยบายที่มีต่อบุคคล กลุ่มบุคคล และสังคมส่วนรวม เพราะเชื่อว่าเรื่องคุณค่าของนโยบายต่าง ๆ นั้นเป็นเพียงปรากฏการณ์ (Dunn, 2004) ทั้งนี้จะทำการศึกษาระดับความคิดเห็นของตัวแทนผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครที่มีต่อผลการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นทั้ง 7 ด้าน ตามข้อ 3.1-3.7 เท่านั้น

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การประเมินผลการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังจากการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร ประกอบด้วยผลการประเมินการบริหารโครงสร้างองค์กร การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ การเงิน การบัญชี และการพัสดุ การบริหารยา เวชภัณฑ์และเครื่องมือแพทย์ การบริหารงานสาธารณสุขมูลฐานและการจัดบริการปฐมภูมิ การบริหารข้อมูลบริการสุขภาพ และการกำกับ ติดตาม และประเมินผล ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากการประเมินผล การนำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครไปปฏิบัติ

1. ประชากร ได้แก่ ตัวแทนเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด สกลนครในปี 2566 จำนวน 144 แห่ง ๆ ละ 1 คน รวม 144 คน (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร, 2566) เนื่องจากประชากรในการวิจัยมีจำนวนไม่มากนักและเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการถ่ายโอนภารกิจ ดังนั้นจึงได้เลือก ศึกษาแบบเจาะจงจากประชากรทั้งหมดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากที่สุด

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย คือ แบบสอบถาม ที่สร้างจากการทบทวนแนวทางการดำเนินการ ถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบกับแนวคิดสำคัญจากบันทึกตกลงความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพขององค์การ บริหารส่วนจังหวัดสกลนครในด้านการสาธารณสุขมูลฐานและบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ (คณะกรรมการ การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2564; สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร, 2565) โดย แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นคำถามแบบเลือกตอบ จำนวน 4 ข้อ และแบบเติมคำ จำนวน 2 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นหลังจากการนำ “ข้อเสนอแนะ เชิงนโยบายการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร” ไปปฏิบัติ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 58 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร ได้โดยอิสระ

3. การทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้นำ (ร่าง) แบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมของเนื้อหา จำนวน 5 คน ประกอบด้วย อาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์การสอนหรือวิจัยทางสังคมศาสตร์ในมหาวิทยาลัยจำนวน 3 คน นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสกลนคร จำนวน 1 คน และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร จำนวน 1 คน โดยกำหนดคะแนนประเมินเป็น 3 ระดับคือ -1, 0, +1 แล้วนำคะแนนที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่างประเด็นคำถามกับนิยามปฏิบัติการ ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง .80 – 1.00 จากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 30 แห่ง ๆ ละ 1 คน รวม 30 เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น (r) รายข้ออยู่ระหว่าง .868 ถึง .931 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .968

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำค่าเฉลี่ยมาทำการจัดระดับการปฏิบัติเป็น 5 ระดับโดยการแบ่งอันตรภาคชั้น ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.21–5.00 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก
- คะแนนเฉลี่ย 3.41–4.20 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับดี
- คะแนนเฉลี่ย 2.61–3.40 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.81–2.60 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับไม่ดี
- คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.80 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับไม่ตัวอย่างมาก

ผลการวิจัย

ผลการนำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครไปทดลองปฏิบัติ พบว่า ภาพรวมของการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร มีผลการปฏิบัติในระดับดี ($\mu = 4.06, \sigma = .57$) เมื่อพิจารณาการบริหารงานด้านต่าง ๆ พบว่า มีการบริหารงานในระดับดีมาก จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานข้อมูลบริการสุขภาพ ($\mu = 4.40, \sigma = .63$) การบริหารงานสาธารณสุขมูลฐานและการจัดบริการปฐมภูมิ ($\mu = 4.30, \sigma = .64$) และการบริหารงบประมาณ การเงิน บัญชี และการพัสดุ ($\mu = 4.29, \sigma = .68$) ตามลำดับ ส่วนการบริหารงานอีก 4 ด้านจัดอยู่ในระดับดี ได้แก่ การบริหารงานบุคคล ($\mu = 4.04, \sigma = .71$) การบริหารยา เวชภัณฑ์และเครื่องมือแพทย์ ($\mu = 3.94, \sigma = .72$) การบริหารโครงสร้างองค์กร ($\mu = 3.77, \sigma = .96$) และการกำกับ ติดตาม และประเมินผล ($\mu = 3.67, \sigma = .86$) ตามลำดับ แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารงาน
 สาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังจากถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหาร
 ส่วนจังหวัดสกลนคร

ลำดับ	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย การบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นรายด้าน	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	ระดับ การ ปฏิบัติ
1	การบริหารโครงสร้างองค์กร	3.77	.96	ดี
2	การบริหารงานบุคคล	4.04	.71	ดี
3	การบริหารงานด้านงบประมาณ การเงิน บัญชี และการพัสดุ	4.29	.68	ดีมาก
4	การบริหารงานด้านการบริหารยา เวชภัณฑ์และเครื่องมือแพทย์	3.94	.72	ดี
5	การบริหารงานด้านสาธารณสุขมูลฐานและการจัดบริการปฐมภูมิ	4.30	.64	ดีมาก
6	การบริหารงานด้านข้อมูลบริการสุขภาพ	4.40	.63	ดีมาก
7	การกำกับ ติดตาม และประเมินผล	3.67	.86	ดี
ภาพรวมการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่น		4.06	.57	ดี

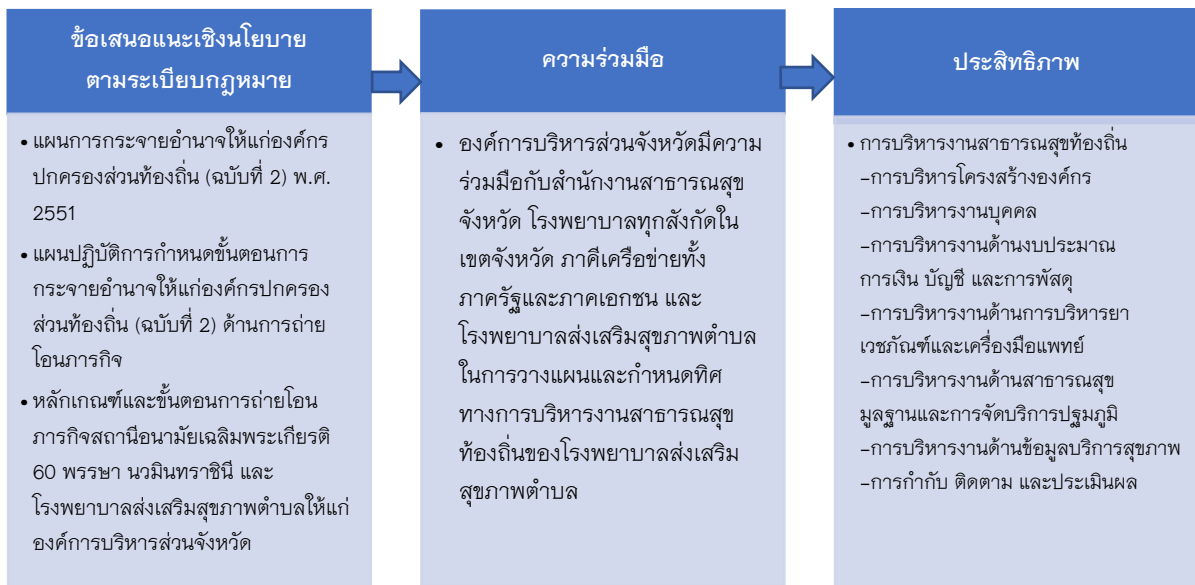
นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการบริหารด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย (1) การบริหารโครงสร้างองค์กร
 ควรแต่งตั้งและมอบอำนาจการบริหารงานให้แก่ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตามระเบียบกฎหมาย
 ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 แห่ง และควรจัดโครงสร้างกองสาธารณสุขให้สามารถดูแลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพได้
 อย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน 3 แห่ง (2) การบริหารงานบุคคล ควรจัดสรรบุคลากรตำแหน่งต่าง ๆ ให้เพียงพอตามที่
 กำหนดไว้ในอัตรากำลัง จำนวน 16 แห่ง และควรมีการให้ขวัญกำลังใจบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
 จำนวน 1 แห่ง (3) การบริหารงบประมาณ การเงิน บัญชี และการพัสดุ ควรจัดสรรงบประมาณจากแหล่งงบประมาณ
 ต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่ระเบียบที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ จำนวน 4 แห่ง และองค์การบริหารส่วนจังหวัดควรสนับสนุน
 งบประมาณการทำงานเพิ่มให้แก่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 2 แห่ง (4) การบริหารยา เวชภัณฑ์และ
 เครื่องมือแพทย์ ควรมีการตรวจสอบมาตรฐานความเที่ยงตรงของเครื่องมือแพทย์ที่ใช้ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
 ตำบล จำนวน 1 แห่ง (5) การบริหารงานสาธารณสุขมูลฐานและการจัดบริการปฐมภูมิ ควรปรับปรุงระบบการทำงาน
 ให้สะดวกรวดเร็ว ลดขั้นตอนและลดความซ้ำซ้อน จำนวน 2 แห่ง ควรดำเนินการดูแลสุขภาพประชาชนให้ครบทั้ง
 5 มิติ จำนวน 1 แห่ง ควรปฏิบัติตามกรอบที่กำหนดในระเบียบการถ่ายโอนภารกิจให้ครบถ้วน จำนวน 1 แห่ง และ
 การกำกับ ติดตาม และประเมินผล ควรกำหนดตัวชี้วัดการปฏิบัติงานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
 อย่างชัดเจน และมีผู้รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดทำการประชุมชี้แจง ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติทุก
 6 เดือน จำนวน 6 แห่ง ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 1 แห่ง และ
 คณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ควรแสดงบทบาทให้ชัดเจนตามที่ระเบียบกำหนดไว้ จำนวน 1 แห่ง ส่วน
 การบริหารงานข้อมูลบริการสุขภาพนั้นไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การอภิปรายผล

จากการประเมินผลการนำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังจากการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครไปปฏิบัติที่พบว่า ผลการปฏิบัติของการบริหารสาธารณสุขท้องถิ่นของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครในภาพรวมจัดอยู่ในระดับดี โดยเมื่อพิจารณาการบริหารงานด้านต่าง ๆ พบว่ามีระดับการปฏิบัติที่ดีมากจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานด้านข้อมูลบริการสุขภาพ การบริหารงานด้านสาธารณสุขมูลฐานและการจัดบริการปฐมภูมิ และการบริหารงานด้านงบประมาณ การเงิน บัญชี และการพัสดุตามลำดับ ส่วนการบริหารงานอีก 4 ด้านจัดอยู่ในระดับดี ได้แก่ การบริหารงานบุคคล การบริหารยา เวชภัณฑ์และเครื่องมือแพทย์ การบริหารโครงสร้างองค์กร และการกำกับ ติดตาม และประเมินผลตามลำดับนั้น แสดงให้เห็นว่าความต้องการในการพัฒนาการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังจากการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร ได้รับการสนองตอบจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครเป็นอย่างดี โดยผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครได้มีนโยบายที่เข้มแข็งในการรับการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร, 2564) จึงแสวงหาแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพในสังกัดให้มีความราบรื่นเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวทางการดำเนินการถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินีและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2564) และบันทึกตกลงความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครในด้านการสาธารณสุขมูลฐานและบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร, 2565) ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครได้มีการปรับปรุงการบริหารสาธารณสุขท้องถิ่นของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอย่างต่อเนื่อง มีการรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรและได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบบริการพยาบาลในสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ครั้งที่1/2567 ในระหว่างวันที่ 18-19 มีนาคม 2567 (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร, 2567) ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ที่พึงกระทำขององค์การบริหารส่วนจังหวัด อันจะนำไปเป็นประโยชน์ต่อการบริการสาธารณสุขในการดูแลสุขภาพของประชาชนตามเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามยังมีข้อปฏิบัติในการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อยอีกหลายประการที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่และภารกิจภายใต้การกำกับดูแลและการบังคับบัญชาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งยังคงมีความจำเป็นต้องประสานความร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง เป็นไปตามแนวทางการดำเนินการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่กำหนดไว้ (คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2564) สอดคล้องกับหลักการถ่ายโอนภารกิจที่ยึดหลัก “ภารกิจไป งบประมาณไป ตำแหน่งไป บุคลากรสมัครใจ” โดยสิทธิประโยชน์และความก้าวหน้าของบุคลากรถ่ายโอนจะต้องได้รับไม่ต่ำกว่าเดิม ทั้งตำแหน่ง เงินเดือน และการคงระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเดิมที่กระทรวงสาธารณสุขมานับต่อเนื่องได้ (สมธนิ์ก โชติช่วงฉัตรชัย และคณะ, 2565)

องค์ความรู้ใหม่

การมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้ดำเนินการตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักเกณฑ์ที่กำหนดตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) ด้านการถ่ายโอนภารกิจ ที่ออกตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 รวมทั้งหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัด ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีความร่วมมือกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลทุกสังกัดในจังหวัด ภาคีเครือข่ายภาครัฐและภาคเอกชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการวางแผนและกำหนดทิศทางการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่น ได้ทำให้การบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อการดูแลสุขภาพของประชาชนในท้องถิ่นมากขึ้น สรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ของข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและความร่วมมือของภาคีเครือข่ายที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัด

ข้อเสนอแนะ

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครได้ดำเนินการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นในภาพรวมเป็นอย่างดีแล้ว ดังนั้นจึงควรดำเนินการตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) ด้านการถ่ายโอนภารกิจ รวมทั้งหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจสถานี

อนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดอย่างต่อเนื่องและทำให้สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น

2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรนำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครไปดำเนินการต่อเนื่องและควรร่วมมือกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลทุกสังกัดในเขตจังหวัด ภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการวางแผนและพัฒนาการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร ซึ่งงานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริม ววน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จึงขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) มา ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2566). *กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น.
- คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2551). *แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.
- คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2564). *แนวทางการดำเนินการถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินีและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
- ไตรรัตน์ โภคพลากร. (2551). *เอกสารประกอบการสอนชุดวิชานโยบายสาธารณะและการวางแผน หน่วยที่ 6 เรื่อง การวางแผนเชิงกลยุทธ์*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ธีรเดช นรัตถรักษา, คณิดา นรัตถรักษา, ปิยะ ศิริลักษณ์, และสุภินดา ศิริลักษณ์. (2566). *รวมระเบียบกฎหมายที่เป็นข้อพึงระวังในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการรับถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด*. พิษณุโลก: โรงพิมพ์รัตนสุวรรณการ.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. (2542, พฤศจิกายน 17). *ราชกิจจานุเบกษา*, 116 (ตอน 114 ก), 48-66.

- พิศดาร แสนชาติ. (2566). รายงานการวิจัย เรื่อง ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่น ภายหลังจากถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) (2542, ตุลาคม 19). ราชกิจจานุเบกษา, 138 (ตอนพิเศษ 254 ง), 14-15.
- สมธนิก โชติช่วงฉัตรชัย, กมลพัฒน์ มากแจ้ง, ศรวณีย์ อวนศรี, วิมลรัตน์ ถนอมศรีเดชชัย, ธนินทร์ พัฒนศรี, ศักดิษฐ์ อิทธิพลิส, วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร, และวลัยพร พัชรนฤมล. (2565). กลไกการประมวลสถานการณ์และการสนับสนุนงานวิชาการนโยบายและระบบสุขภาพ: กรณีการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัด. กรุงเทพฯ: มูลนิธิเพื่อการพัฒนาสุขภาพระหว่างประเทศ.
- สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2553). คู่มือการปฏิบัติงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต การถ่ายโอนภารกิจสาธารณสุขให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร. (2565). บันทึกถกแถลงความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครในด้านการสาธารณสุขมูลฐานและบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ. สกลนคร: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร. (2566). สรุปผลการติดตามการบริการสุขภาพปฐมภูมิภายหลังจากถ่ายโอนสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล. สกลนคร: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร.
- เสน่ห์ จัยโต. (2551). เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา องค์การและการจัดการและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ หน่วยที่ 3 การวางแผน. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร. (2564). ญัตติ เรื่อง ขอบเขตต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครเพื่อรับทราบการขอรับถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล. สกลนคร: กองสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร. (2567). รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบบริการพยาบาลในสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด” ครั้งที่1/2567 ในระหว่างวันที่ 18-19 มีนาคม 2567. สกลนคร: กองสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร.
- Alkin, M. C. & Hofstetter, C. H., (2002). *Evaluation*. Boston: Way Lanham.
- Dunn, W. N. (2004). *Public Policy Analysis: An Introduction* (3rd ed). New York: Taylor & Francis.
- Dye, T. R. (1984). *Understanding public policy* (5th ed). New Jersey: Prentice-Hall.